

Nobert Evdayev

BAKI RİTMLƏRİ

Nobert YEVDAYEV

BAKI RİTMLƏRİ

BAKI-2011

Rus dilindən çevirəni: **Dayandur Sevgin**
Sətri tərcümə: **Nərgiz Məhərrəmzadə**
Redaktor: **Rasim Aslanov**

N.M. YEVDAYEV

BAKI RITMLƏRI (şeirlər)..
“Səda” 2011...56 səh.

© “Səda” 2011

Mənim Bakım

Bakının küləkləri parıldadır asfaltı,
Filarmoniyanın bağı uzanır yol şəklində.
Xəyalımda dolaşır unudulmuş simalar,
Gecələri yuxuma gəlirlər nal şəklində.

Çinar kölgəsi altda üzü Xəzərə baxan,
Bulvardakı skamya indi yəqin boş qalıb.
Sənsizlik doğma şəhər əbədi həyəcanım,
Həsrətimin yerini daha yuxular alıb.

Yanır Dağüstü parkın axşamlar işıqları,
O işığa can atan pərvanən olum, Bakım.
Tanrı qanad verəydi uçaydım, sənə sarı,
Təki səndən keçəydi hər gedən yolum, Bakım.

Günüm qürbətdə keçdi, daha ömrün qışıdı,
Səni əzizləyəyəm gözümdün qarşısında.
Xəzərində dalğalar üzümün qırışıdı,
Göz yaşlarım yol eylər qırışlar arasında.

Səma harda dincəlir

Səma harda dincəlir,
Həqiqət olan yerdə.
Ağacların üstündə,
Bərəkət olan yerdə.

Orda heç kəs olmayıb,
İndi gedən də yoxdur,
Göyə yaxınlaşmağı
Arzu edən də yoxdur.

Həqiqət də göydədir,
Kəskin baxışlarıyla,
Səmanın aynasında.
İstəyir ki, qalması
Dağların arxasında.

Sükut da orda rahat,
Yüngülcə nəfəs alır.
Yalanlar yer üzündə
Öz yalan davasında.
Həqiqətsə dincəlir
Quşların yuvasında.

Orda parlaq işıq var,
Orda sonsuz kainat.
İçində ümid varsa,
Demək gözəldir həyat.

Bu dünya bir sirridir,
Gizlin olur olanlar.
Enməz göydən həqiqət,
Faş olunca yalanlar.

Sevirəm mən bu torpağı

Mən bu torpağı sevirəm,
Hər daşı mənə əzizdi.
Üstümdən əsən külək,
Ağacdən barı üzdü.

Otları əzizləməz,
Bu daşlı, qumlu torpaq.
Ululardan uludur
O tənha bitən ağac.
Mənim əcdadlarımlın,
Mənə miras yoludur.

Tarıyla, kamanıyla,
Şöhrətli muğamıyla,
Ağ-qara şanısiyla
Ay şöhrət tapan diyar.

Müqəddəs məbədimdir
Hər kəndin, hər şəhərin.
Gözümdən bu dünyaya
Yayılır şəfəqlərin.

Xəzər

Bu dünyaya göz açdıq,
Biz Xəzər sahilində.
Bürkülər olan yerdə.
Ağacların saçını
Küləklər yolan yerdə.

Gərginəm varlığım
Heç həsrətin sovuşmur.
İndi Amerikadayam,
Nyu-York mənə yovuşmur.

Ürəyim yalvarır ki,
Səni yuxuda görüm.
Göy dənizim, Xəzərim
Könlümün həsrətinin
Ən göynəyən yerisən.
Sən mənim gəncliyimin,
Ən qiymətli zərisən.

Səni seyr edirəm

Mən çox şey istəmirəm,
Bir tikə çörəyim olsun.
Bir salxım üzüm də
Keçən əsrdən qalsın.

Xəzərin duzlu suyun,
Mən sevirəm nə qədər.
Olsa fəryad, ahu-zar,
Bir az sevinc və kədər.

Nəğmə olsun hər sözün,
Səslənsin birəm-birəm.
Necə ki, uşaqlıqda,
Mən səni seyr edirəm.

Ey əziz şanlı Bakı

Əziz doğma Bakım, ay şanlı şəhər,
Yenə dolanırsan xəyallarımda.
Həsrətlə qorxunun arasındayam,
Canlanırsan mənim misralarımda.

İşıq yağışdır çilçiraqların,
Elə bil bir qızın üzündən doğur.
Şəhərlər içində bir şahzadəsən,
Günəş bu dünyaya gözündən doğur.

Hər gün gözəlləşir Bakı bulvarı,
Xəzər naxış vurur hər bir daşına.
Lirik şeir kimi gözəlliklərin
Qürubu çarşab tək atır başına.

Sirin ilham

(Quzikova Kiraya həsr olunub)

İstədim şəklini nəsrələ çəkəm,
Nəsrin ilhamı az oldu, gözəl.
Nəzmin gözüylə baxdım qəlbinə
Ətrafım çiçəkli yaz oldu, gözəl.

Əllərin quş kimi uçur havada,
Ürəkdən deyirəm, demə tərifdi.
Sənin cazibənlə həmahəng olan,
Şeirin misraları necə zəifdir.

Ülvü duyğuların kəşfisən yəqin,
Bələdin könlümü NUR-a deyirəm.
Bu dünya mənasız, boş görünərdi,
Əgər olmasaydı KİRA deyirəm.

Uşaqılıq və gənclik

Mən o evdə böyüdüm,
qonaq ən ali adam,
Ən yaxın dostlarımsa
ev dolu kitab oldu.
Nəğmələrin ünvanı
yaxşı insanla idi,
Ən yaxşı şeirlər də
onlara ithaf oldu.

Dostlarla yığışdıq,
səsli-küylü bir aləm,
Ömrü qısa olardı
ətirli gecənin də.
Damda rəqs eyləyən
Xəzri küləkləri də,
Dolanardı başına
evin də, küçənin də.

Qəzəbin, intiqamın
heç bilmədik adını,
Doyunca biz içərdik
«Günəşli»ni, «Ağdam»ı,
Evimizə su gələn,

dəmir su boruları,
Düşün rdik oxuyur
bizə şirin muğamı.

Səni yuxudan kirpiklərimlə oyadacam

Oyadacam yuxudan səni kirpiklərimlə,
Gülümsəyən gözlərin baxacaq mənə sarı.
Güzgü tutacaq bizə səhərin al şəfəqi,
Əgər icazə versə yaşıl şam ağacları.

«Siz»dən «sən»ə keçəcəm mən səni çağıranda,
Könlümə od vuracaq içimdəki duyğular.
Mən səni öpəcəyəm gur yağışın altında,
Keçən gündə qalacaq bizi üzən qayğılar.

Əkilmiş zəmi

Yol azmış hislərin ziyafətində,
İtirmə özünü dəmin əlində.
Bircə çağırışına gəlib yetərəm,
Qoymaram mən səni qəmin əlində.

Cəfəng fikirlərdən ayrılam gərək,
Qəlbimin odunu söndürə bilər.
Mənim gözlərimdə bu dağ dünyanı,
Saman çöpü bilib yandıra bilər.

Xeyir-duan yoxsa şirin dilinlə,
Əkilmiş zəmilər saralar, solar.
Şüə könlüm sınıb sənə əlinlə,
Çətin onu bir də yamamaq olar.

Aramızda körpü var

Aramızda körpü var guya sınıq taxtadan,
Sayıqlayan adamlar düşünürlər beləcə.
Yaraları sağalar qoy təsəlli tapsınlar,
Zamandakı dayanmır gedir gündüz və gecə.

İndi daha payızdı, quşlar uçur cənuba,
Lələklərin üstündə doğan günəş karıxdı.
Səsli-küylü küləyin qarşısında dözmədi,
Xəzan olmuş yarpaqlar, özün torpağa sıxdı.

Keçən yayın son vida, rəqsinin yadigarı,
Soyunduğu paltara naxış düzmək gözləyir.
Bizi isə qarşıda yazılmamış ümidlər,
Bir də məzmunu qarşı üzmək-üzmək gözləyir.

Həyat yolu hər zaman şəffaf olmur, bilirəm,
Xilaskarı göndərməz nə Afrika, nə Asiya.
Çətinliklər içində çoxu deyir ölürəm,
Görmür çətinlikləri, deyən donub Rusiya.

Siz bu gün kraliçasınız

Zelinskaya Rlateya

Bu gün çox gözəlsiniz sanki, bir kraliça,
Zalda könül oxşayır, sizin lya səsiniz.
Okean kimi dərinidir sizin təmiz qəlbiniz,
Dostum Nikolya isə sizə can atan dəniz.

Dıbçəkdə qızıl güldü, ürəkləri oxşayan,
Divardakı şəkillər dostumun böyük varı.
Sizə baxan unudur bütün qəmi-kədəri,
Qış günündə gətirdin bizə gözəl baharı.

Işıq saçan sarayda sizin yubiley günündə,
Bacarıqlı və mahir gözəl əlləri öpdük.
Sənətin sevincidi sənin yaratdıqların,
Bu gün gözəl sarayda sizi ən böyük gördük.

Sizin iş otağınız müqəddəs iqamətgah,
Sənətkar şərəfinə göydə ulduzlar yandı.
Siz bir döyüşçüsünüz, silahınız fırçadı,
Şəkillərə baxanlar onu bir həyat sandı.

Mən bu gün kralam

Saatın əqrəbləri
Vaxtı, günü haqlayır.
Tələsgənlik içində,
Bizi əsrə çağlayır.

Bunlar yəqin şübhəsiz,
Taleyin hiyləsidir.
Dünyada qalan ancaq,
Duyğuların səsidir.

Gənclik nəğmə söylədi,
Yolun uca dayadı.
Biz kimik ki, əqrəblər
Fikrimizə ağadı.

İllər ötdü dolandı,
Qara saçlar ağardı.
Vaxt bizi müdrikiyə,
Mətinliyə çağırdı.

Həyat çox şirin olar,
Arzular solmayanda.
İçinizi güvə yeyər,
Biz düzgün olmayanda.

Ağrı içində sevincə,
İlmələr toxuyuram.
İndi mən bir Kralam,
Və mahnı oxuyuram.

Qayıdış

Yaşım çoxaldıqca, zaman geriyə,
Xəzər sahilini qaytarır mənə.
Elə bil iyirmi beş yaşım var indi,
Muğamlı günlərim qayıtmış yenə.

Sahildə yarpağın xışıltısına,
Toxunan qəlb, ürək gənc yaşındadır.
Burda gecələrin rəngi firuzə,
Fənərlər vəzifə, iş başındadır.

Xəzər sahilində ayaqyalın gəz,
Göy sular parlayan şüşə kimidir.
Şıxov çimərliyi, dənizin səsi,
Görünən buruqlar meşə kimidir.

Ömrün qış fəslində yaşamaq üçün,
Keçmiş xatirələr qol-qanad verir.
Şeş-beş zərlərinin çırtma səsinə,
Elə bil taleyim hesabat verir.

Elmin zirvəsi

Akademik İlya Urilova

Körpəlikdən qartal baxışı ilə,
Zirvələrə gedən yolu görürdü.
Boynun bir arşın olan vaxtında,
Böyükələr tək dünyanı dərk edirdi.

Qafqazın ilhamlı şairlərinin,
Şeir dünyasında qızıl tac oldu.
Talantlı, zəhmətkeş addımlarıyla,
Elmin zirvəsinə qalxdı, ucaldı.

Yoxuşlu yollarla ucaldı İlya,
Bəzən isti yayı sərt qışa döndü
Çəkdiyi əziyyətlər boşa getmədi
Xalqının qəlbində alqışa döndü.

On altı yaş

Nəvəm Nataşaya

Səma bu gün bir qız kimi parladı,
Yer üzünə təntənəli il gəlir.
On altı yaşına, ay gözəl balam,
Dəstə-dəstə çiçək, gül gəlir.

On altı yaş gəncliyin ilk qapısı,
Səni alqışlayır səsli-küylü zal.
Hər şey qeyri-adi tanış da deyil,
Həyatında bu birinci karnaval.

Barabanlar səsli-küylü, çalğılı
Əks olur tavanın naxışlarında
Qızların sevimli al dodaqları,
Rəqs edir oğlanların baxışlarında.

Axşam – kloun təkdi havada gülür,
Məclis davam edir duzlu, məzəli.
Mənim həyatımda Nataşa balam
Bugünkü gün, günlərin ən gözəli.

Bakı vağzalı

Salam, Bakı vağzalı,
Al-yaşıl geyinmisən.
Səni tanımadım mən,
Yamanca dəyişmisən.

Gülər üzlə qarşıladın,
Hər gələn qonağını.
Ürəklərdə yaradardın,
Səmimiyyətdən sən qala.

İnsanların üzündə
Xoşbəxtlik görəndə,
Sevinərdin səadətdən
Zövq ala-ala.

Yenə yadıma düşdü,
Müharibə illəri,
Elə bil qatar məni
Qaytardı uşaqlığa.

Coşqun xəzri küləyi
Pıçıldadı elə bil
Uşaqlıq duyğuları
Kövrəltdi bax ürəyi.

Altayçik

Əziz dostum Altayçik,
İllər bizi qocaltdı.
Sənə yazdığım misralarda
Dincəlmək növbəsi çatdı.

Yollar uzaq olsa da,
Səninlə bir yerdəyik.
Baxıram şəkillərə,
Üzün gülür Altayçik.

Günəşli bir şəhərdə,
Qırmızı tramvayda.
Relslər üzərində gəzəcəyik
İllərin yol ayrıcında, Altayçik.

Cavanlıq coşqusu ilə,
Səninlə qırmızı şərab içəcəyik.
Bizi qoruyan Mələklərin,
Və sənin sağlığına Altayçik.

Novella

Bakı Şərqi pəncərəsi,
Gözəlliklər övladı.
Parapet dairəsində,
Çiçəklər üzərində,
Sarı arılar vızıldayırdı.

Hiss olunmadan gənc qız tək,
Gözəllərin gözləri parıldaıdır.
Muğamın sirli sədası,
Sizə nəvaziş haraylayır.

Bakının qızıl elitesinin
İlham mənbəyi səndin
Yaraşılıq cavan oğlanları,
Ağlabatmaz sevgi əldən salırdı.

Uzaqlarda eşidirəm Xəzərin hıçqırığın

Uzaqlarda Xəzərin duyuram hıçqırığın,
Gəmilərin fit səsi haraylayır səadəti
Gecələr gündüzlərlə vidalaşır ayrılır.
Dənizində səyyahla var eşqi-məhəbbəti.

Dənizin üzərində səhər doğan günəşin,
Sevən gözəllər kimi qan damır yanaqlarından.
Gecənin dərinliyində doğan həsrəti gördüm,
Əzab çəkən qaranlığın öpdüm dodaqlarından.

50-ci illər

Musayevə

Keçmiş xatirədən silinib getmir,
İlləri nə azaltmaq, nə də çoxaltmaq
(artırmaq) olmur,
Hələ də uşaqlıqda gəzişmək fürsəti var,
Bununçun sınıanmış üsul mövcuddur,
Sözsüz, ifadəsiz dostu qucaqlamaq,
Uşaqlıq dairəsi ilə sürətlə qaçmaq,
Bakı günləri, 50-ci illər,
Müharibənin mənfur qoxusu hələ duyulur,
Ümumi mühit isə rəngsizdi.
Zolaqla yapışdırılmış pəncərələrin şüşələri,
Növbələrin sürəti daim yaddaşdadır.
Kimyəvi qələmlə qeyd edilmiş kartoçkalarla
Verilən çörək,
Yaşlı, bükülmüş qadınlar da acından
birtəhər olmuşdular.
Yenə də yardım əlini sıyıq-mamalıq uzadırdı
Neft ehtiyatı olan bidon, dözülməz
primusla gərək idi,
Piltəli neft lampaları isə alışıb yanırdılar.
Hamamda zəhərli maddənin iyi,
İnsanların mədələri gənəgərək

yağından sızıyırdı,
Qapaqsız yeşiklərdə zibil qala-qala
Yapışqan lentlərdə milçəklər dəstə-dəstə
Bütün sınaqların şah əsəri isə,
Qaranlıq miskinlik.
Əskidən düzəlmiş futbol topları,
“Sanki” ləqəbli samokatlar,
Məhəllədəki gizlənpaç oyunları,
Məktəbdən qaçaraq, dərsə girməzdik,
Sonsuz azadlığa, sərbəstliyə gedərdik,
Tramvay, piylənmiş böcək tək
Sərnişinlərlə dolubdu.
Əksəriyyətinin yaxalarında mükafatlar,
Qəbuledicilər isə anbarlardadırlar,
Torbalarda kəhrəba rəngli duzlu,
məxmər noxudlar.
Biz ümid dolu yaşayırdıq,
Hər şeyə rəğmən,
Amma nə olursa olsun doğma yurdumuz
əbədi cavan qalacaq.

Öncəki illər

Abşeronun şahzadələrini
Akasiyanın gül açmağını unutmaram,
heç bir zaman,
Hər kəs bunu bilir, dünyanın hər yerində,
Bakılılar fərəhlə millət adlanırlar.

Dərinliklərdən dirçəlmiş nəhəng kimi,
Paraşüt buruqları başımızın üstündədi,
Meyxana şeirlər ilə
Qamətli sidr ağacının, iynəyarpağının
qoxusu ilə doludur.

Mötəbər “Rote Fane” parkı,
May örtüyü ilə bürünmüşdü,
Zal isə rəngsiz ekranda,
Pianoçunun ifasının sədaları altında rəqs edirdi.

Fikus, fil suvenirləri,
Toxluq, əmin-amanlıq rəmzidi
Reproduktorların qara boşqabları da
Bizə tutqun sədalar eşitdirirdi.

Buduardakı ipək tək
Dənizdə hava sakitdi,

Gilavar da heç əsmir, oleandrlar
bulvarda gül açıb.
Arılar ləçəklərə sıxılırlar.

Sahil kənarı səs-küyün arasında
Albatros unudulmaz xəbər verirdi,
Kütüm balığının başını yeyən,
Hökmən yenə Bakıya qayıdacaq.

Həkim

Sadə bir evdi, şəhərdə belələri çoxdu,
Xəqaninin tinində, bağın yanında,
Qapısında isə qısa yazı var,
“İçəri girmək istəyirsənsə - zəngi çal”.

Uzaq keçmişdə qalan çətin vaxtlarda,
Daim əliaçıq insanlar ilə rastlaşmaq
mümkün idi,
Burdakı bloksistemləri ilə,
Qıfılın dili açılırdı.

Uşaq çılğınlığı dəmir parçası ilə,
Balaca ayaqlar pilləkanda silib,
Gümüşü körfəzin ortüyü
Uşaqların tonqalını söndürə bilməz.

Lev Həkim! Diaqnozu dəqiqliynən
qoyması üçün
Tək baxışı yetər,
Malakan bağının yarpaqlarının arasından
Musiqi sədaları eşidilir.

Dostluq küləyi Yevgeni Popova

O gecə bir az həyəcanlı idi,
Pəncərəni diri-diri yerindən çıxartmağı
Külək qəribə, ağır nəfəslə
Şüşəyə bərkdən xəbər verirdi.

Gölün dostunun elçisiyəm,
Bir səs mənə Blankadan olduğunu etiraf etdi,
Siz elə bildiniz təsadüfi səyyaram, yox,
Zəhmət olmasa pəncərəni mənə açın.

Xahiş edirəm diqqətlə dinləyin,
Dostunuzun sizə səmimi qəlbdən salamı var,
Az qala bilməyərəkdən, çaşdırıb,
Qonşuluğa zorla girəcəkdim.

İçəri saldım, qədəh qoydum ona,
Və mən də məktub göndərdim,
Həmin məktubda gürcülərin qaydasız şəkildə
Süzməsini xatırlatdım.

O orda qonaq idi, mən də yanda
Əldən, ayaqdan düşürdük,

Vaxtı, müddəti bilmədən
Vəsiyyəyə baxmağın zamanının
çatdığını düşünürdük.

Çaxır səbəbdi, gizlətmirəm,
O bizim qəlbimizi bir-birinə bağlayıb,
İndi ot basmış cığırla
Biz əcdadlarımızın ziyarətinə gedirik.

Ağzımızda araqla,
Mənim küləyim xəfəngə uçdu,
Mən onun yolunun gözləyəcəm, gizlətmirəm,
Görəsən nə vaxt dostunun yanından qayıdacaq?

Mənimlə İyerusalima gedək Dostum Mark Volfsona

Mənimlə İyerusalima gedək
Orda əcdadlarımızın səsləri
qorunub saxlanılıb,
Orda cəzbedici nur parıldadı,
Orda qapını istənilən saatda
döymək mümkündür.

Taleyin cığırı ora aparır,
Həmin cığırla bütün millətim keçib gedəcək,
Müqəddəsliyin addımları, bizim
yolumuzu gözləyən,
Evin kandarına toxunacaq.

Mənimlə İyerusalima gedək
Bütün varlıqları geridə buraxaraq,
Mənəvi gücümüzü toplayaraq gedək
Vaxtında çatmaq üçün gedək.

“Rus samovarı” restoranı

Yenə də Romanın qonaqlarıyıq,
Allahın əmri ilə bizə fürsət verilib,
Qırmızı divarlarda sərilmişik,
Qədim romansların kədərində batırıq.

Burda Brodskinin kölgələri gizlənir,
Alverçi də rəqs edir,
Burda gözəl rus xanımları
Və öpüşlər var.

Samovarlar, boqema qablar qoşa-qoşa
Royalın küt səsi
Biz bu gün həm cavanıq, həm də yaşlıyıq,
Həsrət ölkəsindəyik.

Mənim xalqım

Darbədər gəzintilərdə, itirilmiş evin axtarışları
Biz özümüzü tapdıq mı?
Ayağa qalxaraq, yıxılaraq, dilimizi itirərək...
Qarşıdan əsən külək, sükanın arxasında,
Əbədi xəyallarda dolaşaraq,
Hər bir uğurda – bir anlıqdı.

Təqib etmələrdən, təhqiredici izləmələrdən
Yorulmamışıq?
Dağ cığırıları ilə, şəhərin döşənmiş küçələri ilə
Qaranlığın arasında, uzaqda, şəfəqdə isinib
Ağrı-acı içində doğulmuş bar,
Günəşli bağların şişmiş tumurcuqları.

Biz niyə burdayıq?
Kim bizi bu cür taleyə layiq görüb?
Əsrlərlə silinmiş illərin vətəni?
Göylərin bir həlli, bir çıxış yolu var.
Şənlik və göz yaşları ilə bir yol
Bizi gecədən səhərə çıxaracaq.

Yubiley

Vidalaşaraq, payızın sakit mehi
Xudahafizləşir
Vaxtında yetişmək üçün qısa tələsən
Qatara minməyə tələsmirəm.

Dostların qoynunda yaşayıram,
İnamla, xeyirxahlıqla bürünmüşəm,
Qəliz yaşamıram, idrakla yaşayıram,
“Alma mater” hardadısa, ora mənim evimdi.

Ailəmlə fəxr edirəm, dostlarım üzümü ağ edir,
Sizinlə sanki cənnətdəyəm,
Siz mənim üçün yaxşılıq bəxş edən mələk kimi
Sizə mədhiyyə deyirəm.

Diqqətinizin hədsizliyi
Mənim üçün şərbət dadmaq kimidi,
Mənə cəsurluq, inam verdi,
Həm də ilham mənbəyi oldu.

Bugünkü görüşümüzdə görə heç utanmıram,
Bu görkəm mənə qızıl yuxu kimidi,
Hər bir ilin, hər yazı
Ümid lap qabağımdan qaçır.

Həyat gəmissi yan aldı

Çətin zamanlar çağıdı,
Əməllərə görə imtahan ərəfəsidi.
Görəsən məhkəmə qələmi nə qərar verəcək?
Tələb edəcək, yoxsa təqsirləndirəcək?

Çətin bir zamanda taleh belə gətirdi
Bundan razı qalacaq, ya yox,
Sədaqətli idi, yoxsa bunlar hamısı sayıqlamadı?
Qəlbində məhz xeyirxahlığın döyünməsi
doğrudurmu?

Tərəzi durub, heç yerə tərpənmir,
Mən gözləyirəm! Xeyirxahlığa meyl göstərin.

Kiçik hekayə (Novella)

Bakı şəfəqinin, pəncərələrin,
Gözəl küçələrin övladı,
Balaca pətəkləri dolduraraq,
“Parapet” dairəsində vızıldayırdı.

Hiss olunmadan, gənc qız tək
Gözəllərin gözləri parıldayır
Muğamın şirəli nəğmələri,
Həm gecələr, həm gündüzlər
Nəvaziş göstərirdi sizə.

Bakının qızıl elitesinin
İlham mənbəyi idiniz,
Tox, yaraşılı, cavan oğlanları
Ağlasığılmaz sevgi əldən salırdı.

Sizin simanız rəsm əsərlərində
Aydın və dəqiq canlanırdı,
Novella isə bomondun dodaqlarında
Zərif səslənirdi.

İçəri Şəhər

Abşerondan doğma yer yoxdu,
Bizim mühafizəmiz, xeyirxah pəri –
Qaladı,
Qız Qalası.

Şərqdənlik biz, Bakıdan
Şəhərin lap içindən
Fəlakətsiz, eybsiz
Yaxşılıq olmazdı dünyada.

Bıçaq, beşbarmaq əsridi,
Qaranlığın qatılığı
“Ədalətli” lotulara
Librettolar yazılır.

Türmədə yatmış “qəhrəmanlarla”
Fərəhlənirdilər,
Qızıl diş ağzında
Qaşınadək çəkilməmiş papağının dimdiyi.

“Çay” oyunu zamanı
Qumarbazlığın xoşbəxt anları yaşanırdı,
Ya cəhənnəmə, yadakı cənnətə
Qaçmağa, dübəndi yaxşıdı.

Ovucunda da anaşa,
Qəlbin isinməyi üçün,
Ürək şirin anlar yaşayır
Onun buludlarında.

“Ət Ağa” ilə and içirdi,
Qanlı qisasa hörmət edirdi,
Türməylə də fəxr edirdi,
Ya həyat, yadakı namus.

Bir ev idi, həyəət, döşənmiş yol,
Fənərin işıqları tutqun işıqlandırırdı,
Doğma anam – Qala,
Mənim İşəri Şəhərim.

Xatirə

Bu çoxdankı əhvalatdı,
Planetimin çələngində,
Qalan toz qatı altında qalmış yaddaşda,
Bənövşəyi yay idi.

Zəif dumanlı havada Xəzər ağ saçları ilə
Sahili əhatə edir,
Amerikanı tanımadan
Xəzri küləyi dağların arxasında gizlədir.

Aşığın simləri
Orda həm sevinci, həm kədəri səsləndirir,
Rəngbərəng eyvanlar
Bir-birinə aşıq olurlar.

Valideynlərin evi doğmadı,
Divarda qədimi xalça,
Ortüyün altında qiymətli stol,
Və stearinə bulanmış şamdan.

Küncdə isə qalaylı qazan,
Qəfədan qaynamaqdan köpüb,
Məxməri və yandırılmış qənd,
Heyva mürəbbəsi.

Köhnə neft lampasının hisi,
Qonaqların mehriban qarşılanması,
Boğanaq havanı yararaq,
Yunu çubuqla çırpırlar.

Uşaqılıq nöqsanları yadımdadı,
Küçədə o qədər hiylələrımız olub,
Atamın məni döyməsinin acısı,
Ac günlərin qayğısı yadımdadı.

Kəhkəşan uçuşunda geriyə qalaraq,
Yaddaş bir uçan quş dəstəsi tək çırpınır,
Yavaş, asta
Söndürülməmiş şamların əriməsi kimi.

Susuzluğumu şollar suyu ilə yatırıdram

Mən susuzluğumu şollar suyu ilə yatırıdram,
Krandan gələn su ilə, ovcumdan içərək,
Bakıdakı Buynakski küçəsində
Tramvaydan qorxunc səs gəlirdi.

Özümü göylərdə təsəvvür edib,
Damda göyərçinləri qovub, uçurdurdum,
Buludlara sarı, lap yuxarı çıxıb,
Göyün qırağına toxunmaq istəyirdim.

Isti küləyin axını,
Məni gücnən sahilə yıxdı,
Alqış bəxş edən dalğa,
Çox şən və nəvazişlə qarşılayırdı.

Mənə xas olan alqoritm ilə,
İndi mən gəminin sükanı arxasındayam,
Mən yelkənləri bir-birinə etibar etdim ki,
Məni dənizə, azadlığa aparsın.

Səssizliyə qulaq asın

Səssizliyə qulaq asın,
Orda ümidlər ilhamı hörülmür,
Qrda, ehtiyatlı gecədə
Yalan çılpaq gəzişir.

Vidalaşmanın astanasında,
Səmada ulduzlar yatır,
Qılıncla, bürüncəklə
Onları yuvalarında qoruyurlar.

Heç olmasa azacıq
Cəsəətli olmaq lazımdı,
Sakit səhərlərin sevincini
Cilov ilə götürmək lazımdı.

Binaları bulud örtüb,
Dünya intizar içindədi
Ahəngi optimizmin
Vahimə içindədi

Qorxudan kürəcik əsir,
Zəlzələdən əsir,
Günəşin şöləsi qızdırır,
Həyat isə bıçaqla soyuyur.

İti toqquşmanın ağırlığı,
Yer üzünü cəld sancacaq,
Mən sakitəm
Səhhətimlə bağlı.

6 №-li məktəb

Yeniyetmələrin həyatı heç də asan deyil,
Coşqun, qoçaq, şəffaf xasiyyətlidirlər,
Mənim 6 №-li məktəbim,
Dünyada ən yaxşı məktəbdir.

Bizim formalaşmamış beynimizə,
Çalışdın ki, bilik yeridəsən.
Ev tapşırıqlarının yükü,
Qızıl vaxtımızı alırdı.

Siqaret çəkmək,
Məktəbin şüşələrini roqatka ilə sındırmaq,
Bizi əyləndirirdi,
Həyat çox rahat gəlirdi bizə.

Məktəbin açıq pəncərələrindən,
Muğam səsləri yayılırdı,
Fikrimizi dərstdən yayındırırdı
Müvəffəqiyyətlərimizə mənfi təsir göstərirdi.

Aclıq, ehtiyac, məhrumiyyət zamanı idi,
Müharibənin sonuna 2 il var hələ,
Ölçüsüz şinellər
Xalqın içindən çıxan əsgərlərin əynində.

Cürətli, dəlisov uşaqlar idik,
Üfqü aşaraq,
Kasıb, sıyrıqlı paltolarda,
Biz də cəbhəyə qaçardıq.

Bizim əsl əsgər olmağımızın yolunu
Dövlət daha yaxşı bilirdi,
Bizi güclə parta arxasına,
Doğma məktəbə qaytarırdı.

Saatın əqrəbləri gecəyarısını göstərir,
Zaman qaçır, ötüb keçir,
Məktəblə sövdələşmək mümkün deyil,
Yoxsa qapı arxasında qalarsan.

Renessans

Keçmişdə qalan şirin Bakı günlərində,
Lampanın çırağı bizi kor etmədi,
Afişasız təm-taraqlı cümlələrsiz,
Səhnədə bizim şəxsi cazımız yaşandı.

Adları unudaraq, tək ləqəbləri bildik,
Notsuz, qəlbimizlə çalırıdığ,
Rəqs meydanlarımızın cibgirləri isə,
Bizə sadə gəlir gətirirdilər.

Qərbin dibinin təsiri altında,
Şalvarlar hədsiz dərəcədə daralmışdılar,
Bakının məzəli zarafatlarıyla isə,
Yaşlanan "Parapet" guruldayırdı.

Pullar xərcləyirdik, kef çəkirdik,
Çalıb oynamaqdan məst olurduq,
Zaqulbada dərimiz yaman qaralırdı,
Bakıda isə renessans şiddətlənirdi.

Zaqulbada keçən uşaqılıq

Dünyada ən qızmar yay burdadı,
Qum dözülməz şəkildə ayaqları yandırır,
Kasıb, pioner düşərgələrində, Zaqulbada,
Keçən parlaq uşaqılıq.

Hərbiçi addımları ilə bizə təlim keçərdilər,
Arabir bağırtı ilə, hərdən də ciddi tələbkarlıqla,
Açıq günəşin altında isə
Dərinin altı suluqlayırdı.

Dənizdən əsən külək ətirliidi,
Zaqulbanın qaranlıq gecələrində,
Küləklər bir-biriləri ilə yarışıb,
Səhərədək əylənirlər.

Burdakı yaşayış şəraiti
Qartal duruşu üçün nəzərdə tutulub,
Qısa, paxırlı gecənin ardıyla
Ulduzlar sayırışır.

Bizi uşaqılıqdan vassallığa hazırlayırdılar,
Şəkildəki surətə salam verərdik,
Pionerlərin nəğmələri
Zaqulba yaylarının bülbülləri, kristallarıdır.

Mühüm, hündür hasarın yaxınında,
Qayalar əsər yaradırlar.
Zaqlbanın qızmar çimərliklərini,
Gözəl naxışlarla bəzəyirlər.

Hər kəs bir yerə uçub dağılışdı həmişəlik,
Biz axı nəsillərdən qalan yuvaların israfçısıyıq,
Zaqlba məhsulu olan çörəyləri,
Şirəli əncirlə yeyərdik.

Əgər möcüzəyə inansaydım,
İllər də özləri geri hesablınsaydı,
Zaqlbanın uşaqıq qapılarını
Öz əllərimlə açardım.

Bizi evimizə, Bakıya qaytarın

Çəhrayı, şəffaf, uzaq keçmişdə qalan,
Bakıya, evimizə qaytarın bizi
Dəniz kənarı bulvara
Şıxov dənizinə,
Novruz Bayramına qaytarın bizi.

Dostcasına yaşadığımız illərə,
Hər tərəfdə dost əllərinin uzadıldığı anlara,
Qubernator bağındaki,
Nəfəsli orkestrin sədalarına qaytarın bizi.

Orda il boyu yaz fəslidi, hava istidi,
Küknar, şam ağacı ilə bol olan,
Gülər üzlə bizi hər zaman qarşılayan,
İngilis parkında necə böyüdüyümüzü heç
hiss etmədik.

Müharibə başladı, doqquzuncu bənd,
Kubinka, aclıq,
Cəbhədən fəlakət dolu xəbərləri gətirərək,
“Pyatsot vesyolıy” gələrdi.

“Prima”, nadir hallarda “Kent” çəkərdik,
Gecələr “Svoboda”-nı dinləyərdik,
“Pyatiy” isə Ermənikəndə gedirdi.
Min cür insanla dolu.

Təxəyyülü hər zaman oyadan Bakı,
Bizim kiçik Nyu-Yorkumuzdu,
Dayaz damların üzərinə əks olan
Cənub, parlaq ulduzların əksindən
heyran olurduq.

Biz o illərdə makintoşları
Tərəqqi rəmzi hesab edərdik,
Görüşlərin dadına isə həmişəki kimi
AESPEES-in divarındakı saat yetir.

Vaxt keçdikcə yuxular cavanlaşdı,
Taleh bizi hər tərəfə səpələdi,
Sabunçu vağzalının yanında,
Budaqovski bazar hönkürtü ilə ağlayırdı.

Bizi sətirlərdən, xəyali nərdivanın pillələri ilə
Bakıya qaytarın,
Qərbin sığındığı yerə,
Şehirli Şərqə qaytarın.

Nobert YEVDAYEV
Bakı Ritmləri (şeirlər)

Çapa imzalanıb: 25.05.2011
Kağız formatı: 70x100 1/32
Çap vərəqi: 7

Kitab "Səda" mətbəəsində çap olunub
Tel: 492-84-59

Nobert Evdəyev 1929-cu ildə Bakıda anadan olub. Gəncliyi və orta məktəb illəri İçəri Şəhərdə keçib. 1956-cı ildə Leninqradda, 1976-cı ildə isə Moskvada rəssamlıq üzrə təhsil alıb. Tanınmış şair-rəssam Nobert Evdəyev 1989-cu ildən ABŞ-da Nyu-York şəhərində yaşayır.

Ancaq heç zaman anadan olduğu və gənclik illərini yaşadığı Bakını, ələlxüsus İçəri Şəhəri unuda bilmir. Keçən ilin sonlarında çap olunmuş "Bakinski ritmi" (Bakı ritmləri) kitabının İçəri Şəhərdə, miniatür kitabxanada təqdimatı keçirildi. N.Evdəyev Bakı üçün həmişə darıxdığını söyləyərək şeirlərinin əksəriyyətində bu həsrətin yer aldığını vurğuladı. N.Evdəyevin həsrət qoxulu bir neçə şeirini oxuculara təqdim edirik.